

היום נלמד בעזרת ה':

נדרים דף ל

(המשך מעמוד קודם)

ממשיכים בסוגיא של האומר 'הרי נטיעות הללו 'קרבן עד שיקצצו' - אין להם פדיון. והיינו שאמנם אפשר לפדות אותן, אך גם לאחר הפדיון תחזור ותחול עליהם שוב קדושה, משום שפירוש דבריו הוא שבכל פעם שיפדו אותן הוא נודר עליהם שוב ושוב, עד שיקצצו.

ולאחר שיקצצו - לדעת בר פדא צריך לפדות אותן ואז הן יוצאות לחולין, אבל לדעת עולא אין צורך לפדותן אלא הן יוצאות מאליהן לחולין.

יטיב רבי אבין: רבי אבין ורב יצחק ברבי ישבו לפני רבי ירמיה ורבי ירמיה נמנם. בינתיים הם אמרו: לדעת בר פדא שגם לאחר שיפדה את האילנות הן חוזרות ונהיות קדושות מאליהן (הוא הדין גם לדעת עולא, שהרי בפדאן קודם קציצה לכלי עלמא חוזרות וקדושות, אלא שבר פדא אמר זאת בפירוש ולכן נקטו את שמו -הרא"ש), אפשר לפשוט את הספק של רב הושעיא:

הנותן שתי פרוטות לאשה וכו': כמו שהוא יכול להקדיש את האילנות היום על מצב עתידי - לאחר שיפדו, כך גם בקידושין הוא יכול לקדש אתה האשה היום על מצב עתידי - לאחר הגירושין.

איתער בהו רבי ירמיה: לקול דבריהם התעורר רבי ירמיה וזחה אותם. על פי דברי רבי יוחנן שאמר שרק כאשר פדו הבעלים בעצמם את הנטיעות הן חוזרות וקדושות, משום שרשות הבעלים נשארה עליהם והם אשר הקדישו אותם בתחילה גם על הזמן שלאחר הפדייה. אבל אם פדו אותם אחרים - מיד ברגע הפדיה נסתלקה רשות הבעלים מהנטיעות, וממילא אין להם סמכות להקדיש שוב את הנטיעות (כי אדם אינו יכול להקדיש דבר שאינו ברשותו). ולכן אפילו אם האחרים שפדו את הנטיעות יתנו אותן חזרה לבעלים, כבר לא יחול עליהם שוב ההקדש שהחילו הבעלים בתחילה (אלא אם כן יחילו עליהם עכשיו הקדש חדש).

(המשך בדף הבא ↓)

יוצא לאור ע"י:

"אור הספר התורני" הוצאה לאור

052-7628377

להצטרפות:

mabatladaf18@gmail.com

052-342-4473

גם אישה דומה למצב של 'פדאום אחרים'. משום שמיד כשהיא מתגרשת היא יוצאת מרשות הבעל לרשות עצמה, ואין לבעל סמכות לקדש אותה שוב על ידי הקידושין הראשונים שנתן לה (אלא אם כן יעשה זאת מחדש בהסכמתה).

משנה: הנודר שלא להנות **מיורדי הים**, מותר להנות מאותם שאינם רגילים לרדת בים באוניות. ואם נדר שלא להנות **מיושבי היבשה אסור מיורדי הים**, משום **שיורדי הים הם בכלל יושבי היבשה**, כלומר שאפילו אותם שנמצאים כעת בים נקראים 'יושבי היבשה', לפי שסופם לעלות ליבשה.

לא כאלו ההולכים מעכו ליפו וכו': יבואר בגמ'.

גמרא: חד מתני ארישא וחד מתני אסיפא: אחד מהם היה שונה את דברי המשנה 'לא כאלו ההולכים מעכו ליפו' על הרישא של המשנה (= 'הנודר מיורדי הים'), ואחד מהם היה שונה זאת על הסיפא של המשנה (= 'מיושבי היבשה'). **הגמרא מבארת:**

מי ששנה זאת על הרישא כך היה שונה את המשנה - **הנודר מיורדי הים מותר ביושבי היבשה**, אבל **אסור ביורדי הים**, ועל כך מסיימת המשנה - **לא כאלו ההולכים מעכו ליפו** כלומר שאינו אסור בהם לפי שהם נחשבים ליושבי היבשה למרות שהם מפליגים בים מעכו ליפו, משום שהמרחק מעכו ליפו קצר ואינם נחשבים בגלל זה 'יורדי הים', אלא הוא נאסר רק **במי שדרכו לפרש** כלומר להפליג למרחקים.

ומי ששנה זאת על הסיפא כך היה שונה את המשנה - **הנודר מיושבי היבשה אסור ביורדי הים**, ולא **כאלו ההולכים מעכו ליפו** בלבד הוא נאסר (= שהמרחק ביניהם קצר), אלא **אפילו במי שדרכו לפרש** למרחקים הוא נאסר, לפי שסופו לעלות ליבשה ולכן הוא נחשב 'מיורדי היבשה'.

נמצא שמי ששנה זאת על הרישא בא להקל, שהנודר ביורדי הים לא נאסר במפליגים מעכו ליפו, לפי שהם לא נחשבים ל'יורדי הים'. והשונה זאת על הסיפא בא להחמיר, שאפילו מי שדרכו להפליג למרחקים נחשב בכלל 'יורדי היבשה'.

משנה וגמרא: הנודר שלא להנות 'מרואי החמה' אסור להנות אף מעיוורים, לפי שכוונתו למי שהחמה רואה אותם, מפני שאם כוונתו רק למי שרואה את החמה ולא לעיוורים הרי שהיה עליו לומר 'מן הרואים' בלבד, ובכך שהוסיף ואמר 'חמה' בא למעט דגים ועוברים שהחמה לא רואה אותם לפי שהם מכוסים, ולא עיוורים שהחמה כן רואה אותם.

משנה: הנודר שלא להנות 'משחורי הראש' (= בעלי שיער שחור) אסור להנות אפילו מאנשים קרחים ובעלי שיער שיבה (= לבן), ומותר להנות מנשים וקטנים, לפי ש'שחורי הראש' הוא כינוי לאנשים גדולים בלבד, ויבואר בגמרא.

גמרא: הטעם שאסור לו להנות אפילו מאנשים קרחים, לפי שלא אמר במפורש שהוא נודר מ'בעלי שיער', והטעם שאסור לו להנות מבעלי שיבה לפי שכוונתו למי שהיו פעם שחורי הראש, ובעלי שיבה היו פעם שחורי הראש.

ומותר בנשים וקטנים וכו': והטעם שמותר בנשים וקטנים, לפי ש'שחורי הראש' הוא כינוי לאנשים גדולים שלפעמים ראשם מכוסה ולפעמים מגולה, וכיון שאי אפשר לכנותם בשם 'מגולי הראש' או 'מכוסי הראש' לכן הם מכונים 'שחורי הראש' שהרי רוב האנשים שערם שחור, אבל נשים שראשן תמיד מכוסה מכונות 'מכוסי הראש', וקטנים שראשם תמיד מגולה מכונים 'מגולי הראש'.

משנה: הנודר שלא להנות מן הילודים, מותר לו להנות מן ה**נולדים**. ביאור: 'ילודים' הם אותם שכבר נולדו, 'נולדים' הם אלה שיוולדו בעתיד לאחר נדרו, וכיון שנדר רק מאותם שכבר נולדו אין הוא נאסר באותם שעתידיים להיוולד.

ואם נדר שלא להנות מן ה**נולדים** אסור לו להנות מן הילודים, כלומר שאסור לו להנות אפילו מאותם שכבר נולדו, לפי ש'נולדים' משמעותו גם אותם העתידיים להיוולד וגם אותם שכבר נולדו.

ר' מאיר מתיר אף בילודים: אף באותם שנולדו כבר, ויבואר בגמ'.

וחכמים אומרים וכו': יבואר בגמ'.

גמרא: קושיא: לר' מאיר שמתיר **אף** בילודים (= שנולדו כבר) משמע שהוא מתיר גם בנולדים (= שעדיין לא נולדו), וא"כ קשה ממי הנודר אסר את עצמו, והלא הוא מותר בכלם?

תירוץ: יש חסרון בדברי המשנה וכך צריך לגרוס - הנודר מן הילודים (= שנולדו כבר) מותר בנולדים (= שעדיין לא נולדו), הנודר מן הנולדים אסור בילודים, ר' מאיר אומר אף הנודר מן הנולדים מותר בילודים כשם שהנודר מן הילודים מותר בנולדים. נמצא שהלשון 'אף' שאמר ר' מאיר באה לומר שבשם שלתנא קמא 'ילודים' לא אוסר 'נולדים' כך לר' מאיר 'נולדים' לא אוסר 'ילודים'.

אמר ליה רב פפא לאביי: וכי 'נולדים' משמעותו אותם העתידיים להיוולד? והרי נאמר בפסוק "וְעַתָּה שְׁנֵי בְּנֵי הַנּוֹלָדִים לָךְ בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם עַד בָּאִי אֵלֶיךָ מִצְרַיִם לִי הֵם, אֶפְרַיִם וּמְנַשֶּׁה כִּרְאוּבֵן וְשִׁמְעוֹן יִהְיוּ לִי", ואפרים ומנשה כבר נולדו (= כשיעקב אמר זאת ליוסף), הרי ש'נולדים' הם אותם שכבר נולדו!

דחיייה: וכי אתה רוצה לומר ש'נולדים' משמעותו שכבר נולדו? והרי נאמר בפסוק "הִנֵּה בֶן נוֹלָד לְבֵית דָּוִד יֵאֱשִׁיהוּ שְׁמוֹ", ובשעה שעידו הנביא התנבא נבואה זו עדיין לא נולד אפילו מנשה שהיה סבו של יאשיהו, אלא באמת אי אפשר להוכיח זאת מהפסוקים, לפי שבלשון התורה משמע את שני האפשרויות, אבל בנדרים הולכים אחר לשון בני אדם, ונחלקו תנא קמא ור"מ מה כוונת בני אדם האומרים 'נולדים'.

למדנו במשנתנו - וחכמים אומרים שהנודר מן 'הנולדים' לא התכוון אלא למי שדרכו להוליד:

וכוונתו למעט דגים ועופות שהם מטילים ביצים ומהם הוולד יוצא, ואינם מולידים וולדות בדרך לידה.